

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
 INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Hányszor akarnának még lefegyverezni bennünket?

Osztrák rémlátás nagy magyar fegyveres erőről

Bécs, szept. 17. *Mittags Zeitung* jelenti: Értesülésünk szerint az antant kormányok a nyugatmagyarországi események következtében elhatározták, hogy megkezdik (?) a magyar hadsereg lefegyverzését a trianoni békeszerződés értelmében. A Párisból, Londonból, Rómából Budapestre érkezett jelentésekből kitűnik, hogy amíg Magyarország erős fegyveres

hatalommal rendelkezik, Közép-Európa békeje veszélyben forog. Ami ma Nyugatmagyarországon történt, az holnap a Felvidéken is megtörténhetik. Az antant-hatalmak nem ismernek különbséget reguláris hadsereg és osztagok között. Magyarországnak a trianoni békeszerződésben megállapított 35000 fegyveresnél több felett nem szabad rendelkezni. (MTI.)

Nem dolgoznak a pékek

Debrecenben nem lesz sütemény

Ma a reggeliző közönséget kellemetlen meglepetés éri: a kávé mellett nincs friss sütemény, a sör mellé nem hordják a pikkolók a ropogós sóskiflit.

Az eset előzménye az, hogy a pékmunkások szakegylete csütörtökön ultimátumszerű értesítéssel fordult a munkaadókhoz, amelyben bejelentették, hogy a szakegylet minden további egyezkedés kizárásával kimondta, hogy folyó hó 17-étől, vasárnaptól kezdve a teljes munkaszünet megtartásához ragaszkodik, a továbbiakban pedig a reggel 6 órától esti 6 óráig tartó munkához köti magát.

A „Gazdák Sütődéje”-től nyert értesülésünk szerint a pékmesterek a munkásoknak Marx Jánoshoz, a pékmesterek elnökéhez benyújtott ultimátumát azonnal tárgyalás alá vették és elhatározták, hogy a szemle és a kifli sütését további intézkedésig az egész vonaton beszüntetik, csak a kalács és a zsurokai sütését engedélyezték azoknak, akik üzletfeleinek igényét ez kielégíti. A kenyér sütése egyelőre a munkások által követelt időben, reggel 6 órától esti 6 óráig tovább folyik, de megállapodtak abban, hogy amennyiben a reggeli sütés ilyen formában maradna meg, általában a sütet teljesen beszüntetik a az egyöntetű eljárásra 10 ezer korona bánatpénz letétele mellett kötelezték magukat.

Elhatározták a munkaadók, hogy a sütemények készítésével foglalkozó, ugynevezett „fehér” munkásokat, amennyiben nincs szükség rájuk, elbocsájtják s ha valamelyik műhelyben a „fekete” munkások szolidaritást vállalnának a „fehérekkel”, akkor az összes műhelyekben dolgozó többi „fehér” munkást is elbocsájtják. Ebben az esetben ami a „fehér” és „fekete” munkások között levő szolidaritást tekintve, nagyon valószínű, a sütemények készítése teljesen szünetelne.

A munkások követeléseinek bérharc jellege nincs, evv pékmunkás hetenkint átlagban véve 800-1100 koront keres, ehhez járul naponként egy kg. kenyér és 3 db sütemény. A munkaadók elhatározták, hogy amennyiben a munkások ragaszkodnak követeléseikhez, dítnének az órabérre, amely szerint az előmunkások 12, a keverők 11, és a táblamunkások 10 korona órabért kapnának.

A törvényes rendeletek szerint a sütet reggel 5 órakor lehet kezdeni, de az ellenőrzésre hivatott hatóságok eddigi gyakorlat szerint eltekintettek ettől a közönség érdekében, úgy hogy a munka nagyobb üzemeknél 4 órakor, kisebb műhelyekben pedig még ennél is korábban kezdődött, hogy a reggeli fogyasztásra kerülő mennyiséget idejében el tudják készíteni.

Horvát nemzeti mozgalom

Zágráb, szept. 17. (MTI.) A horvát egyesülés pártja mindenfelé gyűléseket rendez, amelyeken horvát nemzeti blokk megalakítása érdekében agítálnak.

Élet-halál harc a drágaság ellen

A keresztyénpárt memoranduma a kormányhoz

Budapest, szept. 17. A keresztyénpárt ma délután juttatta el a kormányhoz azt a memorandumot, amelyet a tisztviselők helyzetének enyhítésére szerkesztett meg Haller István. A memorandumban a következő követelések szerepelnek:

Pontos megállapítása az ország élelmiszer szükségletének és annak, hogy tulajdonképpen mi felett rendelkezik az ország, hogy az esetleges hiány külföldi vásárlásokkal fedezhető legyen. Mindaddig, amíg nincsen megállapítva, hogy a szükséglet biztosítva van valamint addig, amíg a tartalék nincsen feltárva, amelynek a hiánya természetesen zavarokat okoz a gazdasági életben és így felhajtást produkálhat, semminemű élelmiszer az országtól kivihető ne legyen. Ezzel szemben azok az élelmiszerek, amelyeknek hiánya az országban konstans, a kormány közvetítésével vagy altruista szervek útján behozandók. Az árdrágításról szóló törvény végrehajtásával meg kell szüntetni az uszprát és a láncoldás kényszerét. — Miután a legfőbb baj ma az, hogy a közönség nem szolgáltatja a hatóság kezére a bűnösöket, az árdrágítók szemmel tartására és az áruval való visszaélések kikapcsolására megfelelő szervek állítandók fel. A tömegellátást végző szövetkezetek, valamint városok és községek közelítését végző szervei megfelelő forgó tőkével látandók el, hogy a direkt bevásárlás útján olcsóbb árukat biztosíthassanak a fogyasztóknak. Az árvizsgáló bizottság hatásköré kiterjesztendő, hogy az irány és tájékoztató

árak megállapításával a közönségnek védelmet nyújthasson.

Az ellátatlanok kataszterén szereplők fejadagja emeltesék fel, hogy azok a piacról teljesen kikapcsolhatók legyenek és hogy az ellátott csakugyan ellátott legyen. Ezenkívül ki kell terjeszteni az ellátatlanok kataszterét és abba bele kell venni az ellátatlan mezőgazdasági munkásságot, valamint az olyan ipari, munkás és tisztviselő kategóriákat, amelyek jövedelme a mai árviszonyok mellett egyáltalában nem felel meg annak a feltetésnek, amelyet velük szemben a kataszter felállítására alkalmazva leszögeztek annakidején. Az ellátatlanok közé sorozandók természetesen a rokantak és hadidőzvegyek is.

A kö. tisztviselők rendkívüli segélye fenn tartandó és legalább 200 százalékkal emelendő, úgy, hogy a törzsfizetések legalább 4-szeresére emelkedjenek a felsőbb fizetési fokozatokban, az alsó fokozatokban pedig 10-szeresére. A családi pótlék legalább 2-szeresére emeltesék fel.

A természetbeni ellátás kiterjesztendő továbbra, hüvelyesre és szappanra is. A ruhaakció kiterjesztendő az egész családra és felső ruhán túl a fehérneműre is. A beteg tisztviselőknek és családtagjainak ingyen gyógykezelést kell biztosítani.

A bankokat és pénzintézeteket az áruüzletektől el kell tiltani és a meglévő árukészleteket záros határidőn belül piacra kell kényszeríteni.

Mese bajor-osztrák-magyar monarchiáról

Bécs, szept. 17. A „Berliner Zeitung” a „Mittag” jelentette, hogy Rösenheim községben egy született Dégenfeld grófnő kastélyában magas személyiségek, többek között Horthy kormányzó összejöveteleket tartottak a bajor-osztrák-magyar monarchia megalakításáról.

Erre vonatkozólag a müncheni állandó

országgyűlési bizottság tegnapi ülésének végén Sweyer dr. államtitkár a bajor kormány nevében érélyes cáfolatot tett. Sweyer kijelentette, hogy annyit mindenestre el lehetett volna várni, hogy legalább a birodalmi kancellár, a birodalom első hivatalnokai nem fog felülni az ilyen dajka mesének. (MTI.)

Megint elnapolják a nemzetgyűlést?

Budapest, szept. 17. A minisztertanács elhatározta, hogy előterjesztést tesz a kormányzóhoz, hogy kézirattal napolja el a nemzetgyűlést. A kormányzat ugyanis az a véleménye, hogy amíg a nyugatmagyarországi kérdés megoldva nincsen és amíg a kiviteli ügyekben nincsen megállapítva a tényállás,

csak fölösleges izgalmakat okozna, ha ezekben az ügyekben esetleg szenvedélyes vita kerekednék a nemzetgyűlésen.

A kormányzat ezt a szándékát az ellenzék, kivétel nélkül, de a keresztyénpártok jelentékeny része és a disszidensek is helytelenítik.

NYUGATMAGYARORSZÁG

A lakosság áll ellent

Páris, szept. 17. (MTI.) A Cablogramme tudósítója előtt **Bánffy** gróf külügyminiszter reményének adott kifejezést, hogy az ellentéteket sikerülni fog békés és törvényes uton kiküszöbölni. A tudósító jelenti továbbá, hogy **Hegedüs** tábornoknak Sopronba való érkezése jó benyomást keltett. A tábornokot a külföldön erőlyes magatartásáról ismerik. Az osztrákok a nyugatmagyarországi falvak lakosai közül tuszokat szednek. Ez annak a bizonyítéka, hogy bevonulásukkal szemben a lakosság fejt ki ellenállást. Az osztrák katonák bolsevista jelvényeket viselnek.

Ausztriából szállítják a löszert

Bécs, szept. 17. (MTI.) Az Arbeiter Zeitung írja:

A Hausner szállítócég hosszabb idő óta élénk löszert csempészetet folytat Magyarországgal. A cég a löszert kivitt még most sem szüntette be. Tegnap is kiment egy kocsis löszerral és állandóan visznek ki fegyvert és löszert Magyarországra.

A MTI. megjegyzése. A nyugatmagyarországi felkelés fegyver és muníció készleteiért az osztrákok eddig a magyar kormányt tették felelőssé. Ezáltal az Arbeiter Zeitung híradásából is megállapítható, hogy Magyarország irányában Ausztriából szállítottak muníciót. A szállítmány csak Nyugatmagyarországon mehetett keresztül és így nincs kizárva, hogy az osztrák szállítmány a felkelők kezére jutott. Annyi mindenesetre leszegedhető, hogy a nyugatmagyarországi felkelők dolgaiért a magyar kormányt kizáróan felelőssé tenni nem lehet és hogy a felelősségben a magyar kormánnyal az osztrák kormány is teljesen osztozik.

Az olaszok sürgetik a feltétlen kiűritést

Róma, szept. 17. A Corriera Della Sera munkatársa beszélgetést folytatott Toretta külügyminiszterrel.

— Ugy találtam, — mondotta a miniszter, — hogy a bécsi kormány őszintén beilleszkedett az új viszonyokba és élénken óhajtja a békés állapotok helyreállítását. A magyaroknak nem szabad elfeledniük, hogy Ausztrián kívül ott van az antant is, amely az első percek bizonytalansága után ma már teljesen egyetért abban, hogy a szerződés végrehajtását minden pontjában biztosítani kell. A szövetséges hatalmaknak mostani kollektív fellépése sokkal energikusabb lesz, mint az első volt. Azok után, amik történtek, semmiesetre sem engedhető meg, hogy a szövetségesek tárgyalásokba bocsátkozzanak a kiűrités álitólalagos új feltételeiről. A kiűrités részleteit a soproni szövetségesközi bizottság fogja megállapítani. (MTI.)

A vitéz csehek kardcsörtetése (A szláv korridor)

Budapest, szept. 17. Prágából jelentik a Magyarországnak: A kisanant, amelynek szószólója Cseh-Szlovákia, az antant eddigi határozott tilalma ellenére újból engedélyt kért arra, hogy ne kelljen a dolgok folyását ölbetett kezekkel néznie, hanem engedtesse meg, hogy elibe vágasson a fejleményeknek. A cseh katonai tényezők ugyanis abban a felfogásban vannak, hogy az antant a mai helyzetben nem ragaszkodik többé vétőjához. (?)

Az antant nem küld csapatokat

Páris, szept. 17. (MTI.) A Homme Libre azt írja, hogy a nyugatmagyarországi kérdés békés megoldása érdekében a szövetséges csapatok nem fognak közbelépni.

Szabad a személyforgalom a déli végeken.

Budapest, szept. 17. (MTI.) Hivatalos helyről közlik a MTI-val: A jugoszláv megszálalás alól felszabadult területeken a személyforgalom a mai napon szabadabbá tétetett. Az utazásokra vonatkozóan az egész magyar imperium alatt álló területen általános érvényesű rendeletek a mérvadók.

Álhir magyar mozgósításról

Prága, szept. 17. (MTI.) A Prager Presse bécsi levelezője antant diplomáciai részről a következőkről értesül: Magyarországon pár nap óta a legnagyobb csendben szabályszerű mozgósítás folyik. Az 1895—1900 évfolyamok tartalékos tisztjei és legénysége behívó parancsot kapott, amelyet Oszténburg őrnagy irt alá. A behívó Sopronba, a csendőrezredhez szól. Egyidejűleg Keckemétre hívják be a mozgósított tüzérséget. A párisi nagyköveti konferenciát, valamint az antant nagyköveteit ezekről az eseményekről már értesítették.

A MTI-t beavatott helyről arról értesítették, hogy a cseh lap fenti híre nyilvánvaló valótlanúságot tartalmaz. Tudvalevő, hogy Oszténburg őrnagy egy csendőrezredszóaljának a parancsnoka, akinek aláírásával katonai behívók nem állíthatók ki és akinek a katonai behívókhoz szükséges adatok nem is állanak semmiképpen rendelkezésre. — Oszténburg őrnagy egyébként is Sopronban működik, ahol az antant katonai bizottságának nagyszámban vannak képviselői. Ezek ilyen irányu működést semmi szín alatt sem engedhetnének meg.

Hajdumegye községei a menekülteknek.

Az Országos Menekültügyi Hivatal menekültügyi biztossát dr. **Osváth** Jánost küldte ki Hajdúvármegye területére.

A kiküldött a vármegye alispánjának, **Pákozdy** Sándornak, erkölcsi támogatásával és ajánlásával járta be a községeket, ahol azt kérte, hogy anyagi erejükhöz képest segílyt nyújtsanak a menekültek felségítésére.

Örömmel konstatalhatjuk, hogy a megye minden egyes községe szívesen siet adománnyal letörülni a magyarság martirjainak könnyeit.

Az egyes községi képviselőtestületek a következők segélyeket szavazták meg:

Kaba 5000 K, **Tetellen** 5000 K, **Hajduszóvd** 15,000 K, **Püspökladány** 5000 K, de egyúttal utasította az előjáróságot, hogy a községi egyenes állami adók 3 %-ának megfelelő 27,000 K és az előbbi 5000 közötti különbözetet (22,000 K) lehetőleg teljes összegében vegye fel a jövő évi költségvetésbe a menekültek segélyezésére. **Egyek** 5000 K, **Tiszacsege** 10,000 K, **Hajdúszámon** 10,000 K, **Mikepércs** 5000 K, **Vámospércs** 5400 K, **Hajdúhadház** 40,000 K, **Téglás** 10,000 K, **Hajdudorog** 20,000 K, **Felsőjózsa** 4000 K, összesen 134,400 koronát. Földes és Balmazújváros községek képviselőtestületei halasztó határozatot hoztak, de remélik, hogy legközelebbi képviselőtestületi gyűléseiken ezek a községek is meghozzák a vagyoni erejükhöz mért áldozatot, Nádudvaron csak később lesz a gyűlés megtartva.

Fogadják a nevezett községek a menekültek és a hazaszerető lelkek meleg köszönetét.

Kivándorolnak a Hohenzollernek

Bécs, szept. 17. (MTI.) A Chicago Tribune jelenti: A Hohenzollern ház ama tagjai, akik még Németországban tartózkodnak, valamennyien Hollandiába és Svájcba készülnek.

Ri viselhet katonai egyenruhát?

A honvédelmi miniszter rendelete.

Visszaélések megállítására céljából a honvédelmi miniszter ur folyó évi 54694. számú rendelete folytán közöltetik a nagyközönséggel a fennálló alábbi rendelkezés.

Tiszteknek egyenruhában sem gyűjteni, sem ügynökösködni nem szabad. Felszólított a közönséget, miszerint ezen tilalom ellen vétőket szőlítsa igazolásra, állapítsa meg személyazonosságukat és jelentse fel a legközelebbi katonai hatóságnak. Ha a személyazonosságot nem lehet megállapítani, az egyenruhás egyént a legközelebbi katonai hatóságnak vagy közbiztonsági közegnek kérem átadni.

Annak elbírálására, ki visel ma jogosan egyenruhát, közlöm, hogy csak ténylegesen szolgáló, vagy nyugállományú (vált hivatásos állományú) katona, vagy csendőr havidijasoknak áll ez jogában.

A vált tartalékos, szolgálaton kívüli és népfelkelő tisztek a szolgálati szabályzatban és védtörvényutasításban körülírt szolgálati és ünnepléses alkalmakkor is csak akkor viselhetnek egyenruhát, ha erre az állomás (tér) parancsnokságtól minden egyes esetre külön kiállított engedéllyel rendelkeznek.

A személyazonosságot igazolja:

1. Tényleges állományú (ideiglenes tényleges szolgálatot teljesítő) tiszt, az utolsó hó havidíjának folyósítását igazoló és a parancsnokság bélyegzővel ellátott havidíj könyvecskéjével.

2. A hivatásos állományból származó nyugállományú, továbbá a hivatásos állományból származó volt nem tényleges egyének — kik részére „illetmény-könyvecské” rendszeresítve nincsen, arcképes vasúti vagy egyéb oly igazolvánnyal igazolhatják magukat, melyből a személyazonosság, illetve az a körülmény, hogy hivatásos havidíjasok voltak, kétségtelenül hitelt érdemlő módon megállapítható.

A baptisták csalója

Egy almenekült szélhámoságai

A lelki újjászületés szükségét valló s az élet szentségét, mint az igaz vallás lényeges feltételét hirdető jámbor baptisták debreceni és több más környékbeli gyülekezetét érzékenyen megkárosította a legutóbbi napokban egy csaló almenekült.

Biharmegye megszállott részéből, Tenkéről jött át magyar területre az illető, **Csák** János, aki a sikereszkés után rögtön Berettyóújfalunak vette útját. Itt felkereste baptista „hittestvéreit” s könnyek között panaszolta el nekik, hogy ő ugyan még át tudott jutni a határvonalon, de a sógora kénytelen volt odaát maradni, mert nem volt pénze baksisra, az oláh határrendőrököt lekenyerezni, az ő pénze pedig már elfogyott.

A jóhiszemű baptisták szíve megesett a szorult helyzetben levő testvérek sorsán és a jobbára maguk is szerény viszonyok között élő, az alsóbb néposztály köréből kikerülő hívők össze is adtak néhány ezer koronát, hogy megsegítsék őket.

A hálálkodó Csák, mihelyt a pénzhez hozzájutott, korántsem a demarkációs vonal felé tartott, hogy oláh rabságban sinylődő „sógorát” kiszabadítsa, hanem bejött Debrecenbe. Itt ugyancsak a baptistákhoz fordult s előadta a Berettyóújfaluban bevált mesének egy változatát, mely szerint most már nem a sógora, hanem a „testvére” szorult meg, akivel együtt lépte át a határt, de csak annyi pénzük maradt, hogy egyéni többnek nem teit viteldijra.

A baptista testvéri szeretet és összetartás természetesen itt is segített Csákon, épügy, mint Jánosfalván és Nyiregyházán, ahol a bajba került „nagyénéi” és „unokatestvér” megható történetje szintén pénzbeli sikerre vezetett.

Mikor az almenekült ilyenmódon összeszedett vagy 25 ezer koronát, bucsút mondott Magyarországnak, s egy éjjel megszökött, talán vissza a megszállott területre.

Csak ekkor kaptak észbe a kijátszott baptisták és tették meg a feljelentést Csák ellen a rendőrségen, mely széleskörű nyomozást rendelt el az almenekült kézrekerítésére.

— **Hegedüs és az adófizetők, avagy: Hagyjatok fel minden reménnyel!** A Dante *Divina Comedia*ja szerint a pokol bejárata felett van ez a felírás: *Lasciate ogni speranza!* (hagyjatok fel minden reménnyel.) Ezt juttatja eszünkbe az alábbi budapesti tudósítás:

Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter az adódetektív intézménynek felfüggesztéséről a következőket mondotta: Az adó-ellenőrzéssel megbízott detektív-szervezetnek felállításáról szóló utasítást hatályon kívül helyeztem. A rendelet nem felelt meg azoknak az intencióknak, amelyek a szervezet felállításakor szemelőtt tartottunk. Azonban a rendelet hatályon kívül helyezéséhez fűzött „remények” nem fognak teljesedni.

— **Az ébredők Pécsét.** Pécsről jelentik: Tegnap délután tartotta meg az Ébredő Magyarok Egyesülete értekezletét. Az értekezletet **Buday** Kálmán dr az Ébredő Magyarok pécsi csoportjának elnöke nyitotta meg, majd **Horváth** Károly országos igazgató ismertette az egyesület célját és programját.

— **Dr SZILÁGYI IMRE** magán hegedűoktatását megkezdte. Tanítványok jelentkezését elfogadja délelőtti órákban, **Piacutca** 10. szám, 1. emelet.

10 évi börtönre van elítélve. Serly járásbíró ismerteti Lefkovicst, akit a fogházból szuronyos őr kísért föl, a jegyzőkönyvet és Wespriémy beadványát.

Lefkovicst szerint a Wespriémy jelentése valótlan. Nem mondta, hogy P. Nagy a nyakán lógott, mert ez nem áll, a tanári kart sem szidta le. — A gyűlésen történtek egyes folytatásai voltak az előzményeknek. A Károlyi-rezsim alatt P. Nagy egy memorandumot nyújtott be hozzá, mint a Néptanács és a polgári osztály közötti összekötőhöz (?) amelyben súlyos vádak foglaltattak a zenedei tanári kar ellen. Akkor az idő nem volt alkalmas arra, hogy ezt tárgyalják s így az kitolódott a kommun idejére. Ő nem akart rendet diktálni, hanem békés megoldást szeretett volna teremteni. Ezért ajánlotta a választott bíróságot, amelyet aztán ki is küldtek. A bíróság működését azonban nem kezdhetette meg, mert P. Nagy Zoltán János ellen viszszevotési jogával élt s közben a helyzet megváltozott a kommun bukása folytán.

Hogy P. Nagy Zoltánnal ő nem valami szívélyes viszonyban állott, annak jellemzésére elmond egy epizódot a tanítók szakszervezetének üléséről, ahol P. Nagy Zoltán egy általa előterjesztett indítvány ellen a legkiméletlenebb hangon kelt ki.

A bíróság Lefkovicst vallomásának az előző tanúval homlokegyenest ellenkező részeire vonatkozólag azokkal szembesítette, de mindnyóján megmaradtak állításaik mellett.

Védő tanu megesketését indítványozta, a főmagánvádlo képviselője ellenozte. A bíróság Lefkovicst megesketését mellőzte, ami miatt a védő semmi-égi okot jelentett be.

Gergely Jenő dr a védőnek a mult tárgyalás alkalmával elhangzott állításaival szemben rámutat arra, hogy Wespriémy sohse üldözte és jelentette föl P. Nagyot és ezt iratokkal is bizonyítja. Az ellenben tény, hogy Nagy Zoltán a Néptanácsához intézett beadványában azt írta Wespriémyről, hogy „nagyuri kényelemben felnevelt gazdag fiatal ur”, ugyanott megemlítette Tóth János volt belügyminiszterrel való rokonságát s ezzel az akkori időkben súlyos veszedelmeknek tette ki Wespriémyt. Ugyancsak P. Nagy Zoltán írta azt a választott bírósághoz, hogy „vörös fényben kívánom az igazságot megmutatni”. Ebből is látszik, hogy P. Nagy saját maga kompromittálta magát, nem pedig Wespriémy törekedett erre.

Fényes Jenő dr ezzel szemben kijelentette, hogy Wespriémy P. Nagyot feljelentette a románoknál, dr Szabó Gyulánál, az ébredő magyarok akkori agilis tagjánál, sőt a nemzeti hadseregénél is. Logikai érvekkel kívánja bizonyítani azt, hogy Wespriémy egy jegyzőkönyvet hamisított s azt íratta alá a zenedei koncentron kihívott tanárokkal 1919 június havában. Erre vonatkozólag kéri kihallgatni Bessenyei Fábry Irmát és dr Szilágyi Imrét.

Gergely Jenő dr szerint tény, hogy Wespriémy egy zenedei koncerten több tanárral aláíratott egy jegyzőkönyvet, de ez az volt, amelyet már Csűrös Ferenc kulturtanácsnok előzőleg mint elnök aláírt és aláírt már a tanárikar jó része is. Erre Wespriémynek azért volt szüksége, mert a városi tanács egy tagja figyelmeztette, hogy P. Nagy intrikája folytán az oldhok minden percben letartóztathatják és jó lesz, ha fölszereli magát dokumentumokkal. Azért kellett tehát aláírni a jegyzőkönyvet minden tanárral, hogy az teljes értékű bizonyíték legyen annak a P. Nagy Zoltánnak intrikái ellen, aki Bánffyénak, az oldhok kémjének briliánsgyűrűt ajándékozott. Indítványozza, hogy a bejelentett tanuk kihallgatását a bíróság mellőzze s helyettük a főmagánvádlot hallgassa ki eskü alatt tanuként.

Fényes Jenő dr felolvassa Bacha László nyilatkozatát. Fényes dr szerint Porumbaru és Panaitescu a rekvirálás fíradalmait a Wespriémy-villában pihenték ki, A főmagánvádlo eskü alatt kihallgatását ellenzi.

Fényes dr a bizonyítás kiegészítésére iránt benyújtott indítványát visszavonta, amire Gergely dr is elállott Wespriémy kihallgatásától.

A bíróság ezzel a bizonyítási eljárást befejezte s a tárgyalást egyenyed 9 után beakasztotta. A perbeszédnek ma délelőtt lesznek illethozatalra csak hélfőn kerül sor.

Közgazdaság

Földbérlo szövetkezet

— Levél a szerkesztőhöz —

Kaptuk az alábbi levelet. A benne tárgyalt közérdekű és nagyfontosságú ügyet ajánjuk az illetékes szakemberek és hatóságok figyelmébe.

A „Hajduföld” tek. szerkesztőségének
Debrecen.

Minthogy az alakulóban lévő „Debreceni Földbérlo Szövetkezet”-nek egyik kezdeményezőjét az Egyetértés című helyi lap egyik számában „élelmes földosztó”-nak nevezte, szükségesnek vélem ezen szövetkezet célját a nagy nyilvánosság előtt is ismertetni. Kérem ehhez t. Cim szives támogatását.

Hogy Debrecenben az utóbbi években mily magas fokra lépett a földínség, bizonyítja a földárveréseken megnyilvánuló nagy érdeklődés és az elért magas bérösszegek.

Ezzel ugylátszik tisztában vannak a város vezetősége és más hivatott személyiségek is, miután az utóbbi időkben igyekeznek minél több kis bérletet létesíteni. Ezen 1—2 holdas kisbérletek azonban csak a közalkalmazottakat és más nincsteleneke igényét elégíthetik ki, de semmiesetre sem az igavonó jószággal és esetleg gazdasági eszközökkel is rendelkező földmívelőket. Pedig Debrecenben ilyenek is sokan vannak, akik eddig bérleteiktől, vagy kereseti foglalkozásuktól rajtuk kívül álló okból elostek. (Rokkantak, leszerelt katonák, fogságból hazatértek, fuvarosok, akiknek az építkezések szünetelése miatt keresetük szintén nincs stb.)

Minthogy az ily földnélküliek a mai magas földárak mellett még a földbirtokreform törvény alapján sem remélhetnek örökáron való földhöz jutást, megélhetésük biztosítása céljából kívánatos volna legalább 20—30 holdas hosszú lejáratu bérletek létesítése. Azért legalább 20—30 holdas, mivel egy család és egy pár igavonó jószág energiájának kihasználásához legalább annyi szükséges.

Minthogy az ilyen kisemberek a földbérleti árveréseken egyenként nem képesek a náluknál kedvezőbb anyagi viszonyok között élő nem hivatásos földmívelők és nem kívánatos elemekkel a versenyt felvenni, kénytelenek szövetkezetbe tömörülni. A szóban levő szövetkezet tehát az arra rászoruló kisemberek tömörítését, vezetését, erkölcsi és anyagi támogatását tüste ki célul.

Hogy ezen cél eléressék, az ugy nemzetvédelmi, mint közgazdasági és közlelmezési szempontból is kívánatos, miután az elősegíti a családalapítást, adóalany létesítését és minél több élelmi cikkeknek kistételekben való piacra hozatalát. Sőt némilleg talán a lakásínségben is enyhítene, miután a hosszú lejáratu bérleten sokan építenének egyelőre „vert-falból” egy kis „tanyát”, hol az ilyen emberek szivesebben laknának állandóan, mint a város nyomorgó tanyáin.

Mindezek keresztül viteléhez más nem szükséges, csak a hatóság jóindulata és legalább erkölcsi támogatása, mint ahogy azt Szeged és Kecskemét városa is gyakorolja polgáraival szemben, már évtizedek óta.

Adja Isten, hogy a kitűzött cél keresztülvitele által szegény hazánk felvirágoztatásához is minél nagyobb mértékben hozzá járulhassunk.

Vagyok hazafias tisztelettel:
Vass József,
földműves iskolát végzett kispagda.

Finom minőségű és bőtermő bányai nemesített buzáék és a „Marquis” járó buza megrendelését még díjtalanul közvetíti és eme buzákat illetően bővebb utbaigszítással is szolgál: Várad Szabó János ny. tisztartó-főtiszt Egyháztér 11, keresztépület.

Kiviteli állatvásár Szegeden. Szeged memorandumban kéri a kormányt, hogy a városban a nagytétényi mintára kiviteli marha és állatvásár létesíttessék.

Tengeri vásár

Török a tengerit mindenfelé, néhol talán be se várják, hogy egészen megérjék, mert sok a tolvaj. Erről vall a Vásártéri állomás előtti nagy térség, ahová reggelenként félét óra tájt egymásután kocognak befelé a jól megrakott szekerek és sorjában helyet foglalnak.

Fenn a szekéren ül egykedvűen a tulajdonos olyan merev ábrázattal, mintha ugyan-csak nem érdekelné semmi sem. Félvállról mondogatta le a mult keddi napon is, onnét a magasból a ropogós kilencszáz koronát a szebb, száraz jó termésért.

Kilenc óráig a hatóság örködő szeme távöltartja a viszonteladókat, az üzereket, akik sanda szemmel kullognak a szekerek között s lesik, mikor jön el az ő órájuk. A vásárlók elég szorgosan jelentkeztek és gazd'uram kemény szive is engedett, mert leszállott később a bakról 850—820 koronáért is. Azután sorjában huzódnak fel egymásután a kocsi a városi mázsa elé, némelyik zsidót megboszszantja a magyar, mert nem akar leszállani a szekerről, mikor leméri a bruttó súlyt, mondván, hogy a nettókor is fennmarad a szürrel, pokróccal együtt. Idegenkedik a zsidó, hogy család lesz a dologban és csak a rendőr érelyes szava teremt nyugalmat. Kilenc óráig nem igen tűnnek a szekerek, mert bizony a közönség nagyrésze csak érdeklődő, hanem kilenc után, amikor a piac a közvetítő kereskedelem példája, fogynak egymásután a láthatárról, tizenegykor már csak egy-egy elkésett jármű görög nagy lassan a mérlegre s mire delet harangozzák, üres a térség.

MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER
CSAK KERESZTYÉN LAPOT OLVAS!

A tőzsde

Zürichi zárótőzsde szept. 17. (MTI.) Berlin 560, Holland 183, — Newyork 580, London 2175, Páris 4095, Milánó 2450 Brüssel 4250, Kopenhagen 102.25, Prága 695, Budapest 112 1/2, Zágráb 250, Bukarest 590, Varsó 13, Bécs 0.47, Osztrák lebelég 40.

Budapesti zárlat szept. 16. (MTI.) Magyar hitel 1690 Osztrák hitel 570, Angol-Magyar bank 7.20, Leszámit bank 695, Magyar-Olasz bank 300, Jela hitelbank 245. Keresk. bank 6660, Pesti hazai első 29600, Borsodmiskolci 36.50

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legelőnyösebben vesz Simon György DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

SPORT.

DEAC—DMTK Ma délután mulatkozik be az ősz fordulóban első ízben a főiskolai csapat, mely elé érhető érdeklődéssel néz a közönség. A csapatban, mint hallottuk, több új előttünk ismeretlen játékos is fog szerepelni, kik már Szegedy Gyula új intező tréningje szerint gyakoroltak. A DMTK szintén erősen készül a találkozásra, ott Káldy munkája fog meglátszani, ki ezért köszönt le a titkári tisztségéről. A mérkőzés délután 2 órakor kezdődik a vasutas pályán. Mult évi találkozásai 3: 1 és 1: 0 a DEAC javára.

DKASE—DVSC. A fenti mérkőzés után a mult évi bajnokság első két helyezettje vonul a pályára. A DKASE utóbbi mérkőzésén tanusított szép játéka a küzdelmet igazgatóvá teszik. Ha tekintetbe vesszük, hogy az utolsó bajnoki 0: 0 eredményel végződött, valamint a bajnok csapat legutolsó rossz debütjét, a mérkőzés megnyerésére esélye is van. A DVSC, mint halljuk, reorganizálni kívánja csapatát, mely méltó ellenfele lesz a DKASE-nak. Tudjuk, hogy Budapesten is az összes fevorit csapatok rossz startot vettek, ez tehát a bajnokcsapat vigasza, a KSE től szenvedett vereségre nézve is. Teljes tudásával felszik bele a mérkőzésbe, hogy a hirneven esett csorbát kiköszörülje. A mérkőzést Bródy Barna vezeti.

DKASE II—DVSC II. Délelőtt 10 órakor mérkőznek a szövetségi díjert a vasutas pályán. Biró Pauló Isván lesz.

DTE—KSE. A nagyerdei pályán a bajnokverő KSE mérkőzik a DTE csapatával. Dacára a hazai pályán elért sikernek, mi mégis a DTE biztos győzelmét várjuk.

Segélyek. Megemlékeztünk arról, hogy a DMTK és DVSC csapata 5—6000 korona segélyt kaptak. Most, mint értesülünk, az EMSE, DMTE, Keresztény Ifjak Sport Egyesülete is hasonló nagyságú segélyben részesülnek. A Greiner Mihály igazgató vezetése alatt működő tanonciskola is kapott hasonló segélyt. A DEAC pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszter által 74000 kor. segélyben részesült, mely nem pálya-, hanem kizárólag atletikai s futballfelszerelésre fordítandó.

MOVE-DSE közgyűlése. Ma délelőtt 11 órakor tartja alapszabálymódosító közgyűlését az egyesület az Angol Királynő szálloda fehértermében.

Anglia-Franciaország. A két állam között hatalmas méretű atletikai pontverseny volt, melyen az ir származású atléták nem vettek Anglia színeiben részt. Ezen körülmény oly nagy befolyással volt a verseny kimenetelére, hogy Anglia csak erős küzdelem után minimális pontszámmal bírta hírnevét megtartani.

Egyelőrtés atletikai versenye. Hétköznapi dacára szép számu közönség folyt le. Kiemelkedő eredmények: Bedő súlydobása 13:60 m. melyet alig látható kilépés miatt megsemmisítettek. Így is első 13:25 m. Pesti győzelme 180 cm. ugrásával, Kuruczy 400 m. 50:7 mp. Fentversenyt MAC nyerte.

Uzórverseny. Ma tartják meg a margitszigeti Palatinus fürdőben a sokat ígérő Budapest-Magdeburgi revans-versenyt. Már szombaton megkezdődtek az előfutamok lebonyolításai. — Debrecenből Jost Ferenc, Jost Jenő kerületi bajnokaink és Jost Erzsike vesznek részt a versenyszámokban.

MOVE-DSE atletikai versenye közébjött akadályok miatt elmarad.

Autóverseny a Svábhegyre. Október 9-én érdekes verseny lesz Budapesten. Több mint 50 autó nevezett be a dunai rakparttól-Svábhegy fogaskerekű végállomásig terjedő mintegy 5 km. hosszú útvonalon megtartandó autóversenyre. Nevezési határidő szeptember 30.

Középiskolai labdarúgó bajnokság. Az elmúlt iskolai évben esonka verseny keretében dönt el a közép fokú iskolák bajnoksága. A folyó évben szintén lebonyolításra kerül ugyanúgy mint tavaly, két részre osztva a tanulókat. Az alsó osztályok (I-IV.) egészen külön a felső osztályok (V-VIII.) szintén teljesen önállóan. — Nevezések Machó Ferenc Kandia utca 8. szám alá küldendők.

Cserkész Szövetség helyi bizottsága rövid időn belül megalakul s mint értesülünk, ezután a kerületi székhelyet is Debrecenbe teszik, mikor a kerület ügyeit fogja a bizottság ellátni. A helyi bizottság megalaki-

tására vonatkozóan felvilágosítás nyerhető: Széchenyi-utca 10. Tikkári hivatal.

MOVE cserkészesapat. A MOVE főosztálya, hogy az iskolán kívüli ifjúságnak is lehetővé tegye a cserkészet nemes intencióiban való kiképzés lehetőségét, elhatározta egy cserkészesapat megalakítását s ennek támogatását. A csapatban részt vehet minden ifju, ki más cserkészesapatnak nem tagja. Jelentkezni lehet Széchenyi-utca 10. szám alatt.

NyTVE-Droguiták A nyiregyháziak, kihasználva azt a 25 napos kényszerszünet-t, melyet épen a legjobb időben kaptak a bajnoki beosztás folytán; meghívták a budapesti Droguiták kiváló csapatát mérkőzésre, melyt az elfogadta. Így hát ma velök mérkőz össze erejüket.

Pigniczky István

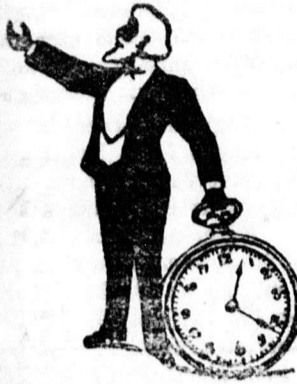
cronometer és műórás

a szegedi hírneves Brauswetter órasnak tanítványa és 13 évig elsőrendű szakmunkása volt.

Csakis szolid, finom órák raktára.

Csapó- és Vár-utca sarok.

Zenedével szemben

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kis Nagyságosi

Pénteken hiába vártam. Hétfőn a reggeli gyorsnál várom. Kézscsók.

Eladó ház

azonnal beköltözhető 2 szobás lakás esetleg 2 egy szoba, konyha, nyári konyha, 2 lóra istálló, kút 400 négyszögöl terület. — Értekezhetni a tulajdonossal Kurucz-utca 110. sz. Vidané.

Mindentéle

műlakatos és műszerész munkát készít s javít Molnár Oszkár Péterfia 18

Bor van eladó.

Miklós-u. 21.

Molyhár ellen

szörme és tollrubák megőrzését a legnagyobb biztonságban beraktároz KÖVÁRY és ALT-BARN Piac-utca 42.

Eladó

a villamos megállónál a Vágóhid mellett 4 hold tanyás föld, melyből 1 hold teljes természetben levő szőlő, 2 szobás lakással, az egész drótkerítéssel van körülvéve. Értekezhetni: Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.

Bélyegzőgyár és vésőintézet

PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1365.

HAGYMA

nagyobb mennyiségben Rákóczy-ut 13. sz. alatti zóldségraktárunkban jutányosan kapható. Futara Aruforga mi r.-t. Debrecen

Forgács István

műórás Bádagos-u.

Eladó házhelyek kőút és villamos megálló mellett, amelyek veteményszerésre és azonnali építkezésre alkalmas. Jelentkezhetnek Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

Nyelvtanár

néhány magántanítványt vállal. Cim a kiadóban.

Ócskavasat

legmagasabb árértékű vásárol: **Steiner Eötvös-u. 110.** Kovácsmesterek részére használható ócskavasak legolcsóbban házhoz szállíthatnak.

METEOR MOZGÓBAN

Bocskay-tér.
Ma szeptember hó 18-án vasárnap
A breixtoni keselyű
Amerikai világszárny II. rész.
A texasi kincsesbánya
Amerikai kalandörtörténet 6 fejeződéssel
Műadások kezdete d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor
Pénztárnnyitás d. e. 10 órakor.
Helyárak: P. 16, F. 14, I. 12, II. 8, III. 6 korona.

A kávések figyeimébe.

Az Árviszsgáló Bizottság felhívja a helybeli összes kávéseket, hogy a tejeskávé és a teaért a nap nem fényűzési szakában felszámított árak jegyzékét 3 nap alatt a bizottság hivatalába (Piac-u. 9. sz. I. emelet) nyujtsák be.
Debrecen, 1921 szept. 16.
Árviszsgáló bizottság.

Églagyárosoknak

kifünően alkalmas 20 vagon elgázositott aprószén eladó a GÁZGYÁRBA.

Eladó

58 db szarvasmarha Van benne 35 db prima fehér jászos élér, a többi prima élér végmarha és egy togyás bicca. — Az élérk párosoktól 11-12 évt nyomaszt. Megkereséseket a kiadóhivatal tevébbül.

Irodistanó,

ki üzletben már alkalmazva volt, felvéteti. Némi gyakorlat a könyvelésben megkívántatik. Ajánkozások a hely és idő megjelölésével a kiadóba adandó le „IRODISTA” jellegre.

Halál eset alkalmával bárki meggyőződhet a GEBAUER KAROLY ES TARSA

legrégebben fennálló temetkezési vállalat elismert legolcsóbb áraitól és lelkismeretes kiszolgálásáról. Köszönettel köszönik a munkálataiknak nagy árengedmény. Üzlet: Kossuth-u. 2. (Varo háza) Telefon nappal 103. Éjjel 60.

Telefon szám: 81. SZÁRNY
Távirati cím: INTERCONT
„Intercontinentale“
SZÁLLITMÁNYOZÁSI ÉS KÖZLEKEDÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
eszlött HOPPMANN S. és V.
DEBRECENI IRODÁJA:
SZENT ANNA-UTCA 13. A Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank helyiségében.
FOGLALKOZIK:
A nemzetközi kiviteli és behozatali forgalomban egy vasuton, mint hajón teljesítendő áruszállítások lebonyolításával.
Az összes külföldi nagyobb géppontokon, valamint a határállomásokon fennálló telepei útján biztosítja a szállítmányoknak a határállomásokon való akadálytalan és közvetlen átmenését.
Közvetlen díjtételekről, kiviteli és behozatali engedélyekről és a legkedvezőbb szállítási módokról készséggel ad felvilágosítást és felhívásra konkrét ajánlattal szolgál.
Rendszeres gyűjtőforgalmat tart fent a jelentékenyebb külföldi viszonylatokban.
Elvállalja a külföldi rendeltetési kocsirakományú élelmiszereknek és orkúldeményeknek kíséret mellett külön vonatokkal való gyors továbbítását.

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Kálszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek
„Radikál” patkányirtó szer stb.
Telefon 14-80. legolcsóbban szerezhető be Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. SZ.

Fehértói temetkezési intézete
DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM (Saját ház.)
Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91
Végez temetéseket helyben és vidéken jutányos árban személyes felügyelet mellett.
:: Exhumál és hullaszállítás vállalt! ::
Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

30-40.000
koronát fizetek és egy két szobás konyha, fürdőszobás kis lakást adok annak, akégy három esetleg négy szobás modern lakást kerit. Előre deponálom. **Értekezhetni Szántó Mór és Társa ruhakészlet**

Arverési hirdetemény

Hagyatékhöz tartozó ékszerék (2304 K értékben), hadikölcsönkötvények (13500 K névérték), házi berendezési és felszerelési ingóságok (30.877 K becsérték) a debreceni kir. járásbíróság 1920 P. K. I. 10352-11. sz. alatt kibocsátott árverési hirdetménye szerint **1921 szeptember hó 19-én, reggel 9 órakor** Debrecenben, Sestakeri Poroszjai ut 23. sz. alatt megtartandó nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek elfognak adatni. A vételi illeték és fényűzési adó a vétőket terheli. Kiküldési ár a leltári becsérték.
Az örökösöknek jogukban áll egyes ingókat az árverés alól kivonni és maguknak megtartani.
Debrecen, 1921 szept. hó 17.
Lőrincz Endre
bíróági végrehajtó, bírói kiküldött.

100hektoliter használt hordó eladó
Wiczmány Gyula
Posta Hajdusámson. Vasútállomás és lakhe'y: Tamási pusztia.

Felhívás.

Debrecen városgazda közönségét felhívom, hogy a Hortobágyon legelt jászgaik után a legelőbért f. hóban befizetni annyival is inkább el ne mulasszák, mivel ezentul a legelőberek közigazgatási uton lesznek behajtvja.
Kondor, főszámve

Gazdasági politikánk hibáiról

A keresztyén nemzeti irány gazdasági téren még mindig nem ért el jelentős eredményt. Ennek a ténynek az oka a tervszerűtlen munkában keresendő. A hiba ott van, hogy az ellenforradalom után sok olyan elem furakodott bele gazdasági életünkbe, melynek a gazdasági életéről fogalma sincsen, de amely nem is akarja megtanulni a komoly gazdálkodás módját, hanem azt hiszi, hogy neki minden áron és bármily eszközzel gyorsan meg kell gazdagodni. Az ilyen elemek nem alkalmasak arra, hogy nagy, erkölcsi alapokon álló reformok keresztülvitelére alkalmaztassanak. Kicsinyes, egyéni célokat követő, önző tetteikkel milliók kárára a legnemesebb eszméket is diszkreditálják.

De hagyjuk az általános okok kutatását, és térjünk rá konkrét esetek ismertetésére, hogy ilyen módon a gyakorlatban könnyen keresztülvihető eszközöket ismertetünk oly célból, hogy azok alkalmazása által a keresztyén magyarságnak megmutassuk a saját gazdasági jólétéhez visszavezető utat.

Egy fővárosi lap tipikus példáját hozta a napokban az olyan eseteknek, melyekben még a kormányhoz közel álló körök is — talán tudatlanságból — elősegítik a keresztyén magyar elemnek a gazdasági térről való visszaszorítását. Az eset röviden a következő:

Egy keresztyén kereskedelmi vállalat felajánlotta a magyar köztisztviselők termelő és fogyasztási szövetkezetének, hogy a közeledő ellátási évadra 7—8000 vagon burgonyát hajlandó szállítani. A szövetkezet biztatására a cég beadta ajánlatát, de levélben azt a választ kapta a szövetkezettől, hogy jöjjön majd a szállítási évad megkezdésekor fix ajánlattal. Augusztus elején a cég újra jelentkezett azzal, hogy a köztisztviselők részére minden lehető feltétel mellett hajlandó burgonyát szállítani, mert részére ezen üzlet presztizs okokból fontos. A köztisztviselők fogyasztási szövetkezte erre a céget a Viktuáliához küldötte. A Viktuália leányintézete a magyar élelmiszerszállító részvénytársaságnak, Stern Samuék vállalatának, mely vállalat mögött viszont a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank áll. A Viktuália újra elküldte a keresztyén céget, hogy forduljon a burgonya akció vezetőjéhez, Milhoffer urhoz, az Országos Burgonya Közvetítő Iroda kisvárdai kirendeltségének megbízottjához. A keresztyén vállalat tehát Kisvárdán megegyezést elismételte már annyiszor eredménytelen ajánlatát, mire azt a választ nyerte, hogy tehet ajánlatot, de Szabolcs, Bereg és Szatmár vármegyékben nem szabad vásárolnia, mert *oda Milhofferéknek monopóliumok van.* Tudni kell, hogy ezen vármegyéken kívül Csonkamagyarország egész burgonyatermése a tömegellátás szempontjából számításba nem vehető.

Az itt ismertetett eset lényege tehát az, hogy a magyar köztisztviselők részére ezek fogyasztási szövetkezetének **keresztyén vállalat nem szállíthat**, mert a szállítást a zsidó tőke egyik már annyiszor támadott szerve bonyolítja le. Ez a tény sehogysem egyeztethető össze a magyar köztisztviselők érdekeivel. A bankok vezetőinek kívánsága szerint irányított ugynevezett liberális politika volt az ország szerencsétlensége és a köztisztviselők mai nyomorának egyik főoka. A zsidó pénzintézetek hatalmának további emelése tehát ma, mikor a keresztyén középosztály gazdasági helyzetének javításán dolgozunk, nem lehet kívánatos.

A megtörtént eset szinte hihetetlenül hangzik, mert az orvoslás oly egyszerű, hogy teljesen felesleges a velünk szemben ellenséges indulattal viseltető elemnek továbbra is milliókkal tömni a zsebeit. Ugy a kormány, mint a fogyasztók és a termelők, akik az ilyen üzleteknél egymással szemben állnak, keresztyének, a visszás helyzetek megszüntetésének tehát a következőképpen kell megtörténnie, ha nem akarunk a józan ésszel ellentétbe kerülni:

1. A kormány kényszerítze a vele elszámolási viszonyban álló fogyasztási szövetkezetet, hogy úgy a fogyasztók, mint a termelők érdekeinek teljesebb megóvása céljából **kapcsoljon ki minden közvetítő kereskedést, mely a keresztyén termelők és fogyasztók kárára idegen elemeknek juttat milliók hasznokat.**

2. A szövetkezetekbe tömörült fogyasztók

olvassák el saját szövetkezetük alapszabályait és ez alapszabályok adta joguknál fogva gyakoroljanak befolyást a szövetkezetek vezetőségeire, hogy azok minden erővel mozdítsák elő a keresztyén nemzeti politika sikerét gazdasági téren is.

3. A termelő gazdaközönség az előbbieken említettekhez hasonló nagyobb szállítások lebonyolítása céljából, illetőleg az árdrágító közvetítő kereskedelem kikapcsolása végett **haladéktalanul alkossa meg szervezeteit, amely célra legalkalmasabbnak látszik a szövetkezeti forma.**

Az előadott módszer egyszerű és minden nagyobb megerősítés nélkül keresztülvihető. Ugy a termelők, mint a fogyasztók pedig meg lehetnek győződve arról, hogy csak az ajánlott módszer alkalmazásával kerülhetik el azt, hogy egy számunkra idegen érdekeltség, mely gazdasági vezetésre való alkalmatlanságát az elmúlt évtizedekben túlfuval bebizonyította, úgy közvetve, mint közvetlenül szinte megadóztassa a keresztyén magyar termelőt és fogyasztót.

Cser Frigyes.

NAPI HIREK

A vérrel

kivívott cseh szabadság kinyúlására szolgál, ha a felvidéki magyarok „kihívó módon” magyarul beszélnek, mondja a trencsénmegyei zsupán. Rendeletet bocsátott ki, mely szerint a cseh állam tekintélyét a legerélyesebben meg kell védelmezni az effajta „sértő szemérmelenséggel” szemben. Etrendeli, hogy a hatósági közegek igazolásra szólítsanak fel mindenkit, aki magyarul beszél. Minden magyar szövegű üzleti nyomtatványt el kell kobozni, mert nem engedhető meg, hogy a Szlovénországban élő vállalatok „gunyt üzenek” az őket fenntartó államból.

Ne kutassuk ezuttal, hogy ez a brutális eljárás mennyiben egyeztethető össze a nemzeti kisebbségeknek sokat hangoztatott s a békeszerződésben is biztosított jogaival, mennyiben az általános emberi jogokkal, a józan ésszel vagy magának Csehszlovákiának az érdekeivel.

— **Az ág. hitv. evang. templomban** (Miklós utca 3 sz.) ma délelőtt 10 órakor Jacobi R. Viktor, evang. vallásánár végzi az istentiszteletet.

— **A Kormányzó részvéte.** Horthy Miklós kormányzó Beöthy Pál özvegyéhez megleghangú részvétlétáviratot intézett.

— **Drágasági segély városi alkalmazottaknak.** A közalkalmazottak, mint köztudomású, drágasági segélyt kapnak az államtól. A drágasági segélyre vonatkozó rendelet egyik pontja azonban kimondja, hogy akik ellenszolgáltatás nélkül természetbeni ellátást élveznek, azok a drágasági segélyt csak fele összegben kapják. A városnál vannak olyan alkalmazottak: hajdúk, hivatalosok, tűzoltók, kézbesítők, akik ellenszolgáltatás nélkül természetbeni ruhát, lábbelit kapnak. Most a rendelet miként való értelmezése végett a városi tanács kérdést intézett az illetékes miniszteriumhoz. A miniszter arról értesítette a várost, hogy a rendeletet úgy magyarázza, hogy azok a városi alkalmazottak, akik csak ruhát kapnak természetben, azok a **teljes összegű** drágasági segélyre jogosultak.

— **Virilisek.** A legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál leendő figyelembe vétel végett adjuk kétszeres számítását kérte újabban Komlóssy Dezső dr., Németh Aladár és Varga Imre.

— **Déry Frigyes beteg.** Debrecen kulturális életének bőkezű mecenasa néhány heti üdülésre Balatonfüredre készült. Ez az útja azonban közbejött betegség folytán elmaradt. Dr. Czákó Elemér min. tanácsos most értesítést kapott Bécsből, hogy Déry Frigyes a legközelebbi napokban felkeresi Budapestet, s vele együtt Debrecenbe készül, hogy az itteni illetékes körök bevonásával beszéljék meg a Déry-muzeum aktuális ügyeit.

— **A gazdasági felügyelői szolgálat.** A földmivélsügyi miniszter leiratot intézett a városi tanácshoz, melyben arról értesíti a tanácsot, hogy a gazdasági felügyelői szolgálatról szóló 1921. évi XLII. törvénycikkben megjelölt feladatok végrehajtásáról, valamint annak szabályozásáról külön rendeletben intézkedni fog.

— **A vakok köszönete.** A város a vakokat gyámolító országos egyesület vezetőségének, mint ismeretes, régebben 5000 korona segélyt utalt. Ezt a segélyt most az egyesület szép beadvány keretében köszönte meg, egyben újabb támogatást kér. Az ügy legközelebb szerepelni fog a városi tanács ülésén.

— **A szivattyutelep építési munkálatai.** A népjóléti miniszter leiratot intézett a városhoz. A miniszter a leiratban kéri, hogy a Tiszaközi szivattyutelep építési munkálatairól szóló összes tervrajzokat mielőbb hozzá felterjeszék. A leiratot kiadták a mérnöki hivatalnak.

— **Orvosi hír.** Szaploneczay Gyula dr., a Belvárosi Szanatórium igazgató főorvosa szabadságáról hazaérkezett és rendelését Kossuth utca 39. szám alatt megkezdte.

— **Eljegyzések.** Balogh Ferenc—Nagy Mária; Beregszászi József—Dombi Róza, Krasznai Ferenc—Szabó Róza, Kovács Ferenc—Kálmán Ilona, Kárpáti Jenő—Rakottay Irén, Tóth Gyula—Szendrői Mária, Kovács Lajos—Kádár Eszter, Bajdó István—Magyar Róza, Gyöngy József—Sándor Erzsébet, Csüry István—Pólya Katalin, Kóvér Sándor—Onodi Juliánna, Lichtenstein Ferenc—Resser Antonia.

— **Menekült ügyvédek figyelmébe!** Hajdúmegeyi községben menekült ügyvédek keresnek. Legénylakást, fogalmat helyen irodahelyiséget ajánlanak fel. **Menekültügyi kirendeltség.**

— **Relikviák az árvaszék irattárában.** A városi árvaszéknel nagyon felszaporodtak az iratok, különösen a régi iratok. A városi tanács most elrendelte ezeknek a régi iratoknak a kiselejtezését. Ez irányban intézkedés történt már is, hogy a kiselejtezendő régi árvaszéki iratok a Csapó-utca 19. szám alól, ahol az árvaszék hivatalos helyisége van, a történelmi levéltárban helyeztessenek el, miután a gyámhatósági iratok kiselejtezésénél a legnagyobb óvatossággal kell eljárni. Itt igen érdekes történelmi értékkel bíró relikviák kerülnek felülvizsgálat alá, úgy hogy a selejtezésnél részt fog venni az országos levéltár megbízottja és a székesfőváros levéltárnoka is.

— **Meghívó.** A Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Nemzeti Szövetségének Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város csoportja, folyó hó 25-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor tartja választmányi ülését a városháza tanácstermében, melyre a t. választmányi tagokat és az érdeklődőket ezuton is tisztelettel meghívja az **elnökség.** **Tárgysorozat:** 1. Ügyvezető-igazgató beszámoló a szövetség elmúlt félévi működéséről. 2. Pénztári jelentés. 3. Esetleges indítványok.

— **Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület debreceni internátusa részére** a következő adományokat vettem: Emerich Vilmos 400 kor., Eszenyi Jenő és Csáky János 700, dr. Galánffy János 90, dr. Hódy Béla 150, Dékán Jenő és Sággy Ferenc 1500, Eszenyi Jenő 652, Fohn József 100, Szép László 500, dr. Kesserű Lajos 342,70, Karap Mihály 1000, Lukács Frigyes 200, dr. Baltazár Dezső 200, ifj. Losonczy János 500, Krausz Ignác 500, Grünvald Lajos 500 koronát. Nemes célt szolgáló adományaikért fogadják fentnevezett urak hálás köszönetünket. A választmány megbízásából Nagy Kálmán, internátusi igazgató.

— **A város alapítványi helye.** A gazd. akadémián megürelt városi alapítványi helyre a pallagi gazdasági akadémia igazgatósága Juhász Gyula 3 éves gazdászati ajánlotta. A városi tanács legközelebbi ülése fog az alapítványi hely odaitelése tárgyában határozni.

— **Nyugtázás.** A „Hajdúföld” gyűjtése címén hozzánk a vak katonák javára juttatott 240 (kettőszáznegyven) K-t ezennel hálás köszönettel nyugtázza — a „HADRÓÁ” vezetősége.

— **A Fehér Ujság** vasárnapi száma szenzációs riportot közöl a nyugatmagyarországi felkelésről, a pörgölényi csatáról, a lakshivatalról és Nagyatádi Szabó Istvánról. Kapható a tőzsdékben és a keresztyén újságárusoknál.

— **Betörés a Géresi-villában.** A Kardoss-utca 8. szám alatti Géresi-villába, felhasználva azt a pillanatot, mikor a villa őrizetlenül állott, ismeretlen tettesek az ajtókat felfeszítve behatoltak s onnan mintegy 20—30 ezer korona értékű ruhát és fehérneműt magukhoz véve, észrevétlenül eltűntek. Az erőlyesen megindított rendőri nyomozás olyan stádiumba jutott, hogy a tettesek közeli letartóztatása várható.

— **Az elpusztult Halászi község segélyt** kér. Halászi dunántúli község a nyár folyamán porig égett. A község most a belügyminiszter engedélyével gyűjtést folytat az újjáépítésre és megkérte Debrecen városát is, hogy segítsen. A jog- és pénzügyi bizottság tegnapi ülése elhatározta, hogy a károsultak segélyezésére iránt javaslatot tesz a legközelebbi közgyűlésnek.

— **A város adományai.** A közgyűlés legutóbb a Debrecenben felállítandó Tisza István szobor létesítésének az alapját mint ismeretes, azaz a 100000 koronával vetette meg. Ugyanekkor a Tisza-egyvetemi internátus céljaira 50000 koronát szavazott meg. A várositanács most terjesztette fel az idevonatkozó iratokat jóváhagyás végett a belügyminiszterhez, miután a közgyűlési határozat ellen a törvényes határidőn belül fellebbezés nem adatott be. A megszavazott összegek a belügyminiszter jóváhagyása után az 1922. évi költségvetésbe fognak beállítatni.

— **A keddi szarvasmarha vásárok,** további hatósági intézkedésig, ragadós száj és körömfájás betegség fellépése miatt nem tartatnak meg. — **Városi előljáróság.**

— **Házasságkötések.** Szabó József—Varga Mária, Freiberger Sándor—Rosinger Erzsébet, Fábán István—Matkó Julianna, Dombi Lajos—Ortó Róza, Kerekes Sándor—Csabai Eszter, Jancsik János—Szilvassy Erzsébet, dr. Friedmann Rezső—Mandel Erzsébet, Hercz Hermann—Stark Rezsina, Kemecsei Imre—Laboda Eszter, Ágoston Ilés—Kiss Mária, Kiss Zoltán—Tóth Erika.

— **Debrecen a honvédelmi alapnak.** A város egy közelmult közgyűlése 50 ezer koronát szavazott meg a honvédelmi alapnak. Ezt a közgyűlési határozatot felterjesztették jóváhagyás végett az illetékes miniszteriumnak. A belügyminiszterium most a határozatot jóváhagyta egyben az ügy iratait leküldte. A városi intézkedni fog, hogy az összeg mielőbb utaltassék.

— **A városi nyugdíjasok kérése.** A városi nyugdíjasok kérvényt adtak be a városi tanácshoz. A kérvényben azt kérik, hogy nekik kedvezmény adassék a világítási áram árban, vagyis, hogy ők is kedvezményes árban kapják a villamos áramot és a gázt. Most folytak erre vonatkozólag az előmunkálatok s a számítások, hogy a kérelem teljesítése mennyivel terhelné meg a város háztartását.

— **Az örület rémuralma** címen közli a „Hajdusági Vírradat” című ébredő néplap Rostkowitz Arthur debreceni hírlapíró feljegyzéseit a debreceni és hajdúvármegyei vörösvilágról. A lap legújabb számában maró guynyal és gyilkos humorral jellemzi az elvakított munkástömegeket és főleg a vezetőket. A lap 2 koronaért kapható a keresztyén tőzsdékben és az utcai árusoknál.

— **Az iparos dalegylet jubiláris hangversenye.** Ma, vasárnap este üli meg a debreceni iparos dalegylet fennállásának harminc éves fordulóját. A hangversennyel egybekötött ünnepély az ipartestület dísztermében lesz.

— **Bejelentő lapok az ált. forgalmi adót fizetők összeírásához.** Az általános forgalmi adó alá eső személyek, egyéni és társas cégek, vállalatok, egyesületek stb. összeírásához szükséges bejelentő lapok nem a polgármesteri hivatalnál, (mint ahogy a hirdetményben foglaltatott) hanem a városi adóhivatal illetékes kerületi osztályainál kaphatók és ugyanoda adandók be. Városi Adóhivatal.

— **Halálozás.** Munkás József cipész-mester szombaton este 8 órakor elhunyt. Temetése folyó hó 21-én délután 4 órakor lesz a róm. kath. temető kápolnájából.

— **Rendkívüli segély a város nyugdíjasai és özvegyek számára.** A közgyűlés a városi nyugdíjasoknak és özvegyeknek az államtól kapott háború és drágasági segélyt kiegészítette olyan összegre, amely a legszerényebb megélhetést biztosítja számunkra, vagyis a város terhére még külön rendkívüli segélyt szavazott meg. Legnagyobb részüknek már folyósította is a városi tanács ezt a rendkívüli segélyt, legutóbb pedig azoknak a városi nyugdíjasoknak és özvegyeknek utalta ki, akik újabban lettek nyugdíjazva, vagy özvegyi ellátást nyertek.

— **Önmagát dicséri** az ujonnan berendezett Albert Belvárosi Éttermének kitűnő házi magyar konyhája, gazdag választéku villás reggelije. Állandó étkezők felvételnek. Tisztviselőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak nagy árendődmény. **Városház-utca 4. szám**

— **Az Apolló** kedves ujdonsággal szolgál közönségének, mikor műsorába illeszti a budapesti Renaissance színházban, oly sikert aratott Film-Revüket. Mint értesülünk havonta egy oly műsorhoz, mindenkor a főváros elsőrendű művészeinek fellépésével.

— **Beiratkozás a városi nőipariskolába** szeptember 21—24 ig az iparostanonc iskola igazgatójánál történik.

— **Fejlesztési legény.** A debreceni köz-kórházba tegnap súlyos fejszéllel, eszméletlen állapotban szállították be Szabó Antal hajdunánási 17 éves napszámot, akit ismeretlen körülmények között egy társa, akinek nevét eddig nem sikerült megállapítani, bicskával fejlesztte. Az ügyben a hajdunánási rendőrség nyomoz.

— **Mennyi papirt és nyomtatványt emésztenek fel a városi hivatalok?** Most készült el a városi hivatalgondnok a város részére mult évben szükséges nyomtatványoknak a leszámolásával. A számolás szerint a városi nyomda 1920-ban 640,000 korona értékű nyomtatványt szállított a különböző városi hivataloknak, ügyosztályoknak, intézményeknek és üzemeknek.

— **Jótékonyk a menekültekkel.** Közlebről az alábbi edománnyok érkeztek be a menekültek részére: Csanak Jenőtől 80 kg. borsó, könyvkereskedőtől szegény sorsu tanulók számára: Harmathy Páltól 137 drb tankönyv, Csáthy Ferenc 500 koronát könyvvásárlás fejében, nyíregyházi megbízott utján Gyulabázy Artúról 50 kor., Jogász és Tisztviselő kör szűkebb asztaltársaságától 12 ízben befolyt összesen 637 kor. Fogadják a nemes szívű adakozók adományaiért az O. M. H. debreceni kirendeltségének hálás köszönetét.

— **Nemzeti Hitelintézet R. T. debreceni fiókja** a hét folyamán új üzlethelyiségébe Kossuth-utca 7. szám alá fog átköltözni.

— **Felvilágosítást nyújt** mindennemű adó és jogi ügyben tagok számára a Baross-Szövetség ügyésze, dr. Kovács Jenő ügyvéd ur hetenkint hétfőn délután 6—7 között a Baross-Szövetség helyiségében, Piac-utca 8. szám, I. emelet.

— **Iskolakönyvek,** az összes iskolák részére kaphatók Csáthy Ferenc könyvkereskedésében, Piac-utca 8.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Vasárnap (18-án) d. u. „Náni” népsz. dráma. „este „Kaméliás hölgy”

Hétfőn (19-én) „Bánk-bán” (Tiszty. est.)

Színházak és mozgószínházak közleményei:
A Csokonai színházban ma szeptember 18-án vasárnap d. u. a közönség óhajára „Náni” helyett a rendkívül nagy sikert aratott „Postás fiú és huga” c. énekes bohózat megy Halassy-néval, Kálmán Mancivall Héltayval és Bánhidivel a főszerepekben.

Kaméliás hölgyet játszik vasárnap, 18-án este a Csokonai-színházban. A vezető szerep Halassy Mariska és Rubinyi Tibor kezében van.
Petrovich Svetiszlav, Mattyasovszky Ilona, Bolváry Géza Európászerzte ismert filmművészek személyesen lépnek fel jövő héten az Apollóban.

Fehér asszony (Star film) dráma 6 felvonásba hétfőn az Apollóban.

Baccarat, Bernstein világhírű drámája 5 felvonásban. Amerikai film. Ma, vasárnap utoljára mutatja be az Apolló ezt a szenzációs hatású filmet 3, 5, 7 és 9-kor.

Film-Revü az Apollóban első vendégek Petrovich Svetiszlav—Mattyasovszky Ilona.

Az Urániában ma vasárnap. A 13-as órház szenzációs dráma 4. felvonásban. Mario Rosario a főszerepben. — Maxi Linder a főszerepben. Vigjáték 2 felvonásban. — A sündisznó ismeretterjesztő, színes film. Kezdeté d. u. 3, 5 este 7 és 9 órakor rendszeres hely-árak. — Holnap hétfőn ez a műsor utoljára látható.

Jön!... Li-Hang, a kegyetlen...

GERŐ ruha árjegyzéke:

Férfi öltöny és felöltők	K 2400-tól feljebb
Füú öltöny és felöltők	K 1600-tól feljebb
Gyermek öltöny és kabátok	K 670-től feljebb

Rövid téli kabát, szörme és bőrbekécsék nagy választékban clesó szabott árak mellett kaphatók

Gerő Ernőnél Debrecen

Piac-utca 69. (Megyeházzal szemben.)

Művészet

Darkóné Simonffy Irén zongora művésznő október 1-én (szombaton) tartja önálló hangversenyét a városi zeneiskola hangversenytermében. Műsorán szerepelnek a zeneköltészet remekei közül Bach, Haydn, Beethoven, Brahms, Conperin, Debussy, Liszt stb. mesterek művei. A művésznő játéka iránt, melyet utoljára a Kormányzó ur öfőméltósága tiszteletére rendezett hangversenyen volt alkalma élvezni városunk közönségének, általános élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Törvénykezés

Egy pör, melynek nem lesz vége
Weszprémy contra P. Nagy-Ogy a bíróság előtt

A **Weszprémy Andor** zenedei titkár jelentése folytán **P. Nagy Zoltán** ellen folytatott bünpör tegnap délután érte meg a kir. járásbíró előtt a harmadik tárgyalást, amelynek bizonyítási anyaga a zenedei tanári kar 1919. március 19, vagy 29-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv és Weszprémynek a városi tanácshoz intézett beadványa viszonyának megállapítása volt.

Serly Jenő kir. járásbíró délután 4 órakor nyitotta meg a tárgyalást s miután Gergey Jenő dr. Füredi Samu kihallgatásától eláll. Füredi Samu mondotta el, hogy az eredeti jegyzőkönyv és Weszprémynek a tanácshoz beadott jelentése együtt adja az igazságot. Lefkovic az ülésen igen nyersen beszélt és kijelentette, hogy szigorú vizsgálatot fog indítani.

Tanunak tudomása van róla férje után, hogy P. Nagy Zoltán oly ajánlatot tett, hogy férjét a hegedűtanítás alól felmenti és függőben levő fegyelmi ügyét szanáltatja. Arról azonban, hogy ezért kért-e ellenszolgáltatást nem tud.

Füredi Sándor peres állapotban van P. Naggyal, azt azonban nem tudja, hogy a per folyik-e. Sajnálja P. Nagyt, nem haragszik rá. Előadja, hogy Weszprémy jelentésében valótlanok nines, csupán bővebben adja az ülés lefolyását, mint a hiteles jegyzőkönyv, továbbá elmondja, hogy egy este uokaköccse, Füredi Ernő telefonon fölívta irodájába s ott előadta, hogy Fényes dr. ügyvéd, P. Nagy vé-dője ebben az ügyben óhajtana vele beszélni s egyuttal közölte vele azt is, hogy P. Nagynak olyan hatalma van, hogy az eilene indított fegyelmiben őt szandíhatja. Ezzel szemben csak az a kívánsága, hogy azt, amire emlékszik, különösen, hogy egy zenedei koncertről Weszprémy egy jegyzőkönyvi hitelesítése végett kihívta, a tárgyaláson mondja el. Tanu kijelentette, hogy ezt anélkül is megteszi és semmiféle tárgyalásokba nem bocsátkozott.

A következő tanu **Lefkovic Vilmos** volt szociáldemokrata párttitkár, aki a kommun ide-jén elkövetett különböző büneslelményekért